

FINANSTILSYNET
THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Kartlegging av revisjonsutvalg

Caroline Nissen, seniorrådgiver

10. november 2022

Rapport utgitt 31. mai 2022

<https://www.finanstilsynet.no/nyhetsarkiv/nyheter/2022/kartlegging-av-hvordan-revisjonsutvalg-etterlever-reglene-i-allmennaksjeloven/>

Formål og bakgrunn

Formål:

- Kartlegge om revisjonsutvalgene hadde oppfylt sine plikter og oppgaver i henhold til gjeldende regler per 31. desember 2020.
- Kartlegge hvor langt revisjonsutvalgene hadde kommet i å tilpasse seg de nye reglene som gjelder fra 1. januar 2021.

Bakgrunn:

- Finanstilsynet fikk kontrollansvaret med revisjonsutvalg 1. mai 2021.
- Endringer i allmennaksjeloven trådte i kraft 1. januar 2021 – med presiserte krav og oppgaver til revisjonsutvalgene.

Spørsmålene og resultatene i kartleggingen knytter seg både til perioden før og etter endringene i allmennaksjeloven trådte i kraft.

Utvalg og fokusområder

Utvalg:

- 131 foretak besvarte spørreskjemaet.
- Undersøkelsen ble sendt til leder av revisjonsutvalgene.

- Spørsmålene er forankret i bestemmelsene i allmennaksjeloven og omfatter følgende områder:

2 REVISJONSUTVALGETS SAMMENSETNING, UAVHENGIGHET OG KOMPETANSE	6
2.1 Revisjonsutvalg generelt	6
2.2 Revisjonsutvalgets uavhengighet og kompetanse	7
3 REVISJONSUTVALGETS OPPGAVER	9
3.1 Revisjonsutvalgets møter, oppmøte og instruks	9
3.2 Kommunikasjon med styret	10
3.3 Vurdering og overvåking av revisors uavhengighet	12
3.4 Valg av revisor	13
3.5 Løpende kontakt med revisor om revisjonsutførelsen.....	14
3.6 Forberedelse av styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen.....	16
3.7 Overvåking av systemene for internkontroll, risikostyring og internrevisjon.....	19

Overordnede observasjoner basert på resultater

- Stor variasjon i hvordan revisjonsutvalgene har oppfylt sine plikter og oppgaver, og hvor langt de har kommet i arbeidet med å tilpasse seg de nye reglene.
 - Forbedringspotensial:
 - omfanget av lovpålagte plikter og oppgaver
 - utførelse av oppgavene
 - sammensetning av revisjonsutvalget
 - Observert enkelte tilfeller hvor revisjonsutvalgene ikke tilfredsstillere reglene.
- Fremover bør styrene og revisjonsutvalgene ha særlig oppmerksomhet på revisjonsutvalgets sammensetning og oppgaver for å sikre høy kvalitet på foretakets finansielle rapportering.

Noen utvalgte resultater og observasjoner

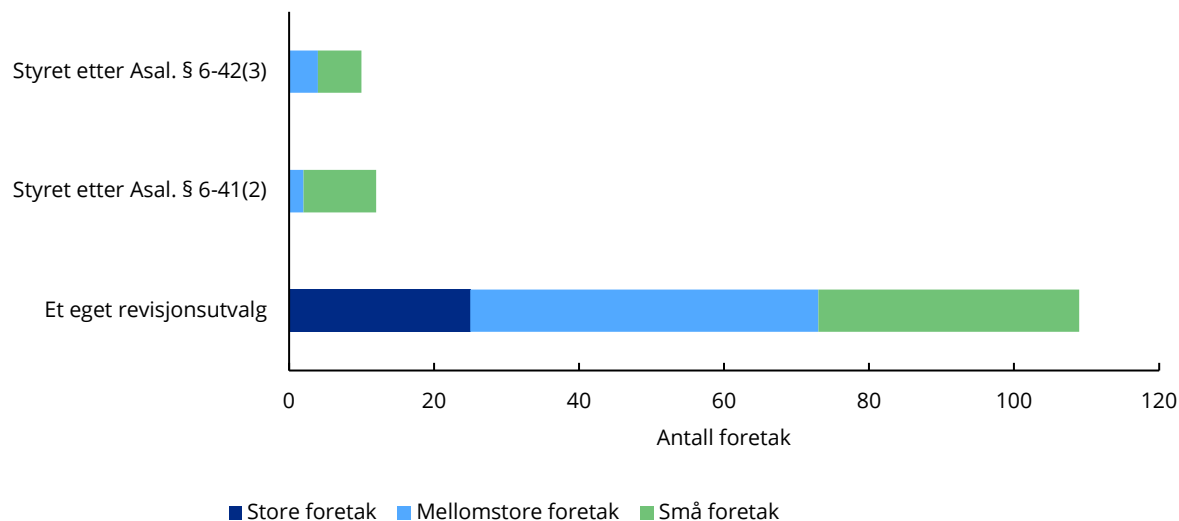

<https://www.finanstilsynet.no/nyhetsarkiv/nyheter/2022/kartlegging-av-hvordan-revisjonsutvalg-etterlever-reglene-i-allmennaksjeloven/>

Revisjonsutvalg generelt

Hvem utfører oppgavene som er pålagt revisjonsutvalget etter allmennaksjeloven § 6-43?

Asal. § 6-41 (1): «I selskaper som er foretak av allmenn interesse etter revisorloven § 1-2 sjette ledd, skal det velges et revisjonsutvalg. [...]». Unntak er hvis noen størrelseskriterier er oppfylt etter (asal. § 6-41 (2)), eller hvis foretaket fastsetter i vedtektene at det samlede styret skal fungere som selskapets revisjonsutvalg, gitt noen krav til medlemmene (asal. § 6-42 (3)).

Revisjonsutvalg generelt

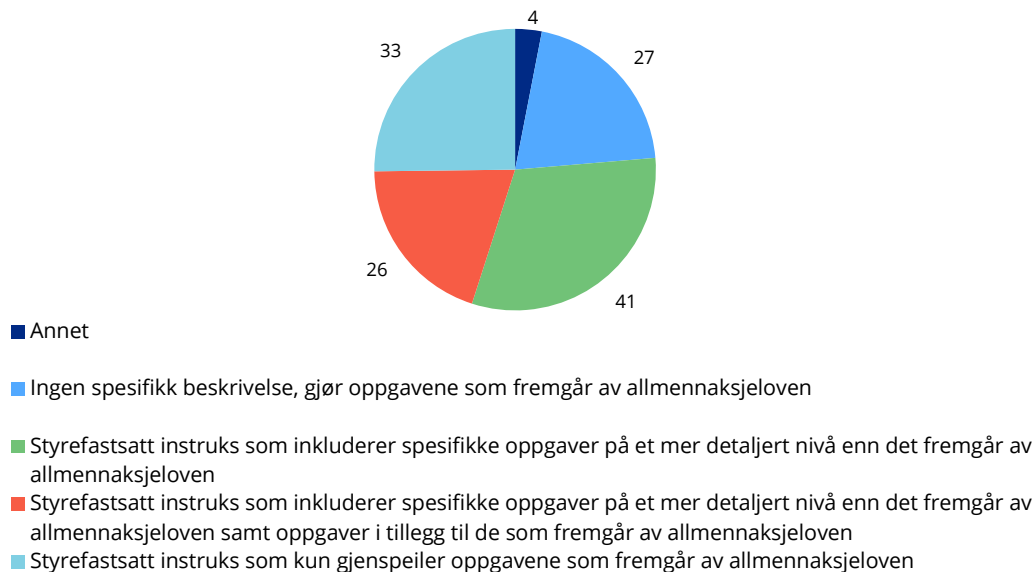

- Majoriteten av foretakene i kartleggingen har etablert et eget revisjonsutvalg.
- Resultatet er i tråd med NUES anbefaling.
- Styrker miljøet i og rundt foretaket som skal bidra til høy kvalitet i finansiell rapportering.
- Fungerende revisjonsutvalg øker foretakenes fokus på finansiell rapportering og internkontroll, og bidrar vesentlig til å styrke styrets beslutningsgrunnlag og informasjonstilgang.

Instruks og dokumentasjon

Spørsmål 3.1.6 Hvordan er oppgavene til revisjonsutvalget beskrevet?

Ot prp. nr. 78 (2008-2009): «[...] Uansett vil det påhvile det enkelte styre å vurdere hvordan lovens krav, sett hen til virksomhetens art og omfang, i praksis bør følges opp, forutsetningsvis ved at det fastsettes nærmere instruks for revisjonsutvalgets arbeid. [...]»

Instruks og dokumentasjon

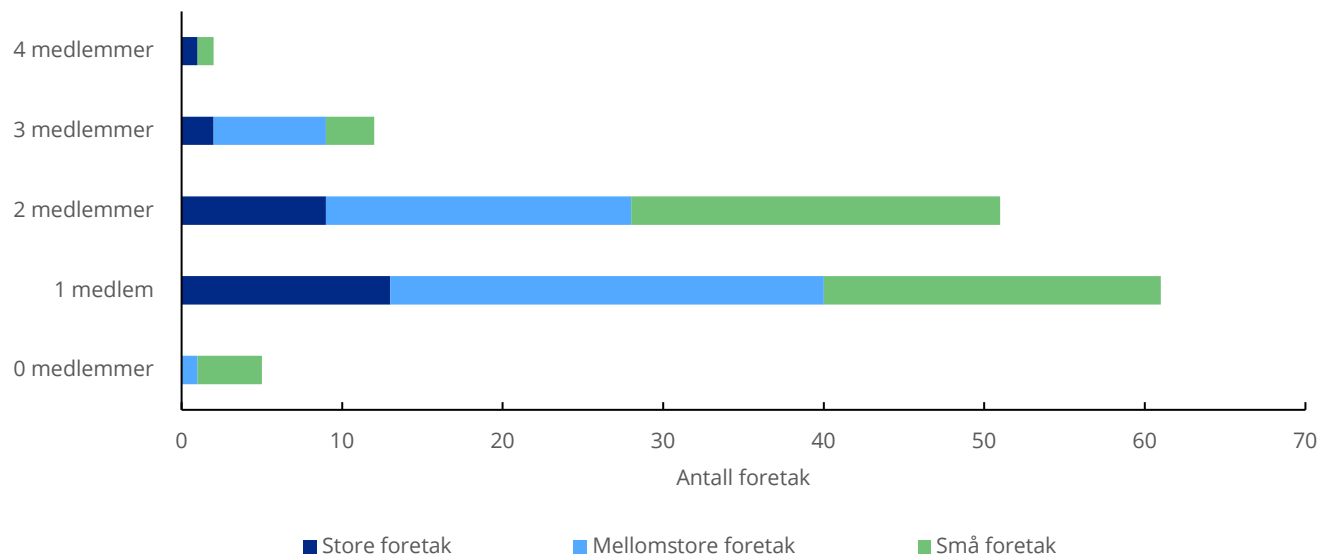

- Det fremgår i lovforarbeidene at det er styrets ansvar å vurdere hvordan lovens krav, ut fra virksomhetens art og omfang, i praksis bør følges opp, forutsetningsvis ved at det fastsettes nærmere instruks for revisjonsutvalgets arbeid.
- Arbeidet i revisjonsutvalgene bør dokumenteres tilstrekkelig til at det i ettertid kan etterprøves at arbeidets art og omfang er i samsvar med krav i lov.
- For at revisjonsutvalget skal ha tilstrekkelig informasjon for å ivareta sine oppgaver, bør administrasjonen utarbeide tilstrekkelig med grunnlag for revisjonsutvalget.

Revisjonsutvalgets uavhengighet og kvalifikasjoner

Hvor mange av medlemmene i revisjonsutvalget er uavhengige og har kvalifikasjoner innen regnskap eller revisjon?

Asal. § 6-42 (2):
«[...] Minst ett av medlemmene i revisjonsutvalget skal være uavhengig av virksomheten og ha kvalifikasjoner innen regnskap eller revisjon.»

Revisjonsutvalgets uavhengighet og kvalifikasjoner

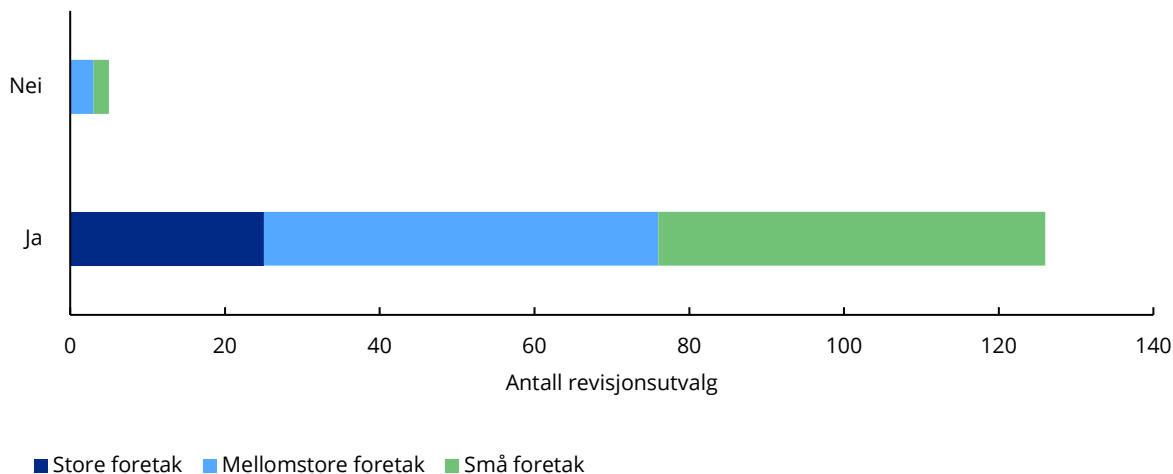

- Varierende praksis
- Kvalifikasjoner – realkompetanse
- Ved valg og sammensetning av medlemmer i revisjonsutvalget må foretaket sikre at revisjonsutvalgets oppgaver kan utføres på en hensiktsmessig måte - utfordring når revisjonsutvalget kun har ett medlem som er uavhengig og innehar de påkrevde kvalifikasjonene
- Den overordnede vurderingen gjelder med hensyn til antall medlemmer, medlemmenes kvalifikasjoner, utvalgets samlede kompetanse og kapasitet i tillegg til medlemmenes uavhengighet.

Løpende kontakt med revisor om revisjonsutførelsen

Overvåket revisjonsutvalget utførelsen av den lovfestede revisjonen av foretakets årsregnskap og konsernregnskap?

Asal. § 6-43 d:
Revisjonsutvalget skal «ha løpende kontakt med selskapets valgte revisor om revisjonen av årsregnskapet, herunder særlig overvåke revisjonsutførelsen i lys av forhold Finanstilsynet har påpekt i henhold til revisjonsforordningen artikkel 26 nr. 6, jf. revisorloven § 12-1.»

Løpende kontakt med revisor om revisjonsutførelsen

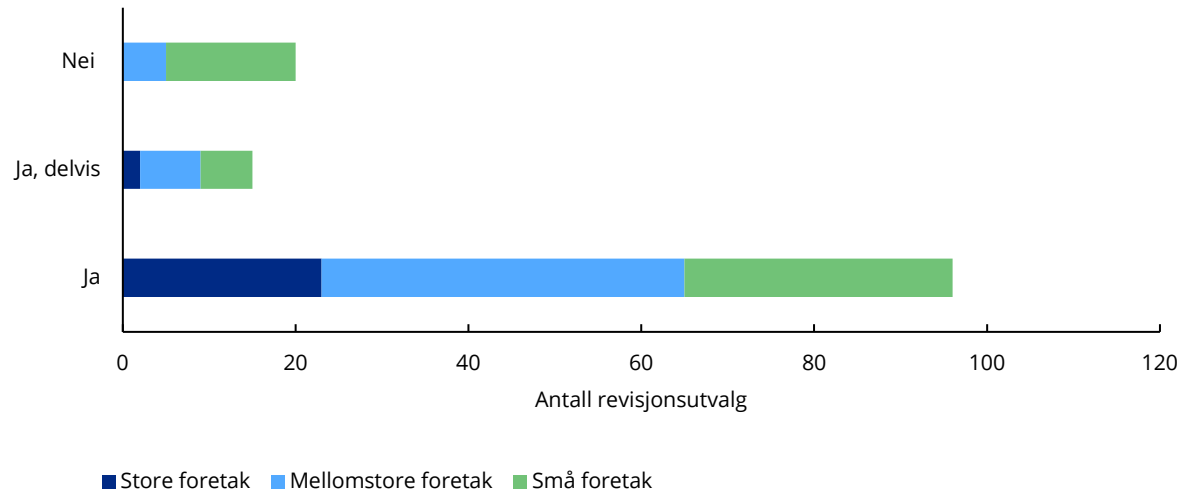

- Finanstilsynet observerer begrenset kommunikasjon med revisor i mange tilfeller.
- Revisjonsutvalgene bør vurdere om den løpende kontakten med valgt revisor og revisjonsutvalgets innsikt i revisjonsutførelsen er tilstrekkelig:
 - Det er naturlig at revisjonsutvalget har løpende kommunikasjon med revisor i alle faser av revisjonen.
 - Tilleggsrapport er ventet å gi bedre grunnlag for revisjonsutvalget å følge opp revisjonsutførelsen.
- Eksempler: Vesentlighet og klimarisiko
- I referanseperioden har få revisjonsutvalg vurdert Finanstilsynets funn og konklusjoner ved gjennomførte tilsyn av foretakets revisor.

Forberedelse av styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen

Forbereder revisjonsutvalget styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen?

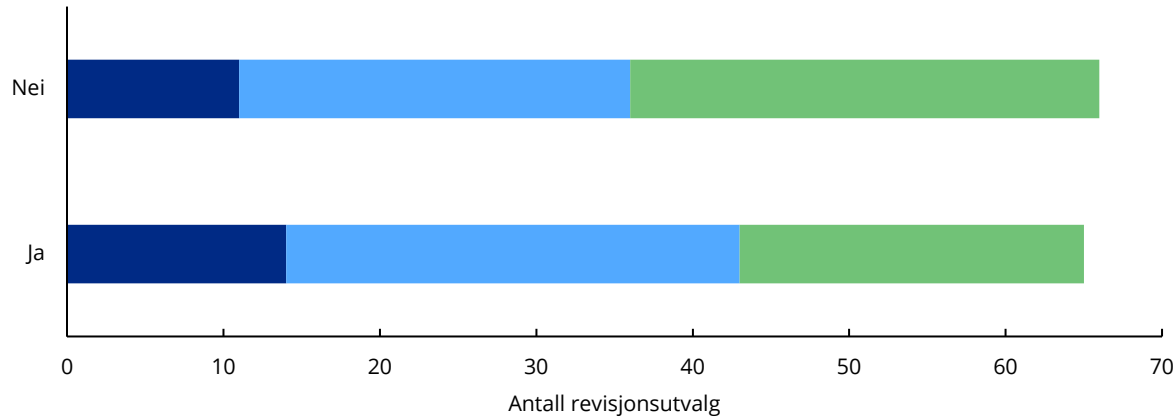

Asal. § 6-43 b:
Revisjonsutvalget skal
«forberede styrets
oppfølging av
regnskapsrapporterings-
prosessen og komme
med anbefalinger eller
forslag for å sikre dens
integritet.»

Forberedelse av styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen

Har revisjonsutvalget i referanseperioden kommet med anbefalinger eller forslag for å sikre integriteten i foretakets regnskapsrapporteringsprosess?

■ Store foretak ■ Mellomstore foretak ■ Små foretak

Asal. § 6-43 b:
Revisjonsutvalget skal
«forberede styrets
oppfølging av
regnskapsrapporterings-
prosessen og komme
med anbefalinger eller
forslag for å sikre dens
integritet.»

Forberedelse av styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen

- Forberedelse av styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen var et lovkrav også før endringene trådte i kraft - Finanstilsynet observerer at det foreligger rom for forbedring.
- Omfattende oppgave å oppfylle for revisjonsutvalget.
- Kompetansen og forståelsen av regnskapsrapporteringsprosessen skal være tilstrekkelig til at revisjonsutvalget kan komme med anbefalinger eller forslag for å sikre dens integritet.
- Det er naturlig at revisjonsutvalget har vurdert hva som er omfattet av regnskapsrapporteringsprosessen i foretaket.

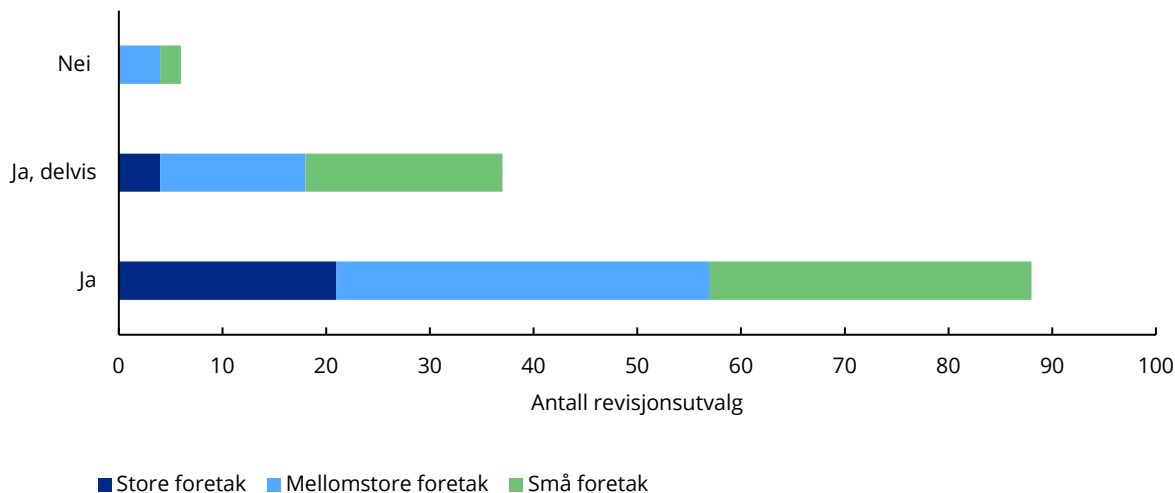
Forts.

- Revisjonsutvalget bør sørge for at alle aktuelle og vesentlige problemstillinger og vurderinger knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen er behandlet av revisjonsutvalget. For eksempel:
 - vesentlige regnskapsmessige problemstillinger
 - ledelsens vesentlighetsvurderinger
 - klimarelaterte vurderinger
 - vurderinger av alternative resultatmål

Overvåking av systemene for internkontroll, risikostyring og internrevisjon

For så vidt gjelder selskapets regnskapsrapportering, overvåket revisjonsutvalget systemene for internkontroll, risikostyring og internrevisjon?

Asal. § 6-43 c:
Revisjonsutvalget skal «for så vidt gjelder selskapets regnskapsrapportering, overvåke systemene for internkontroll, risikostyring og internrevisjon uten at det bryter med revisjonsutvalgets uavhengige rolle.»

Overvåking av systemene for internkontroll, risikostyring og internrevisjon

- Finanstilsynet legger til grunn at de revisjonsutvalgene som svarer at de ikke overvåker eller bare delvis overvåker disse systemene, fremover utfører lovpålagte oppgaver.
- Finanstilsynet noterer at få revisjonsutvalg har en formalisert tilnærming til overvåking av disse systemene – Finanstilsynet observerer at det foreligger rom for forbedring.
- Omfattende oppgave som krever at revisjonsutvalget blant annet har relevant kompetanse, tilstrekkelig med tid og får god nok informasjon til å få nødvendig innsikt i disse systemene.

Rapport oppsummert

- Rom for forbedring på flere områder.
- Kartleggingen vil være ett av flere grunnlag for Finanstilsynets videre arbeid med kontroll av revisjonsutvalg.
- Resultatene og observasjonene i denne rapporten kan benyttes i revisjonsutvalgenes arbeid med etterlevelse av reglene og som en nyttig kilde til sammenligning med andre revisjonsutvalgs praksis.
- Finanstilsynet vil følge opp revisjonsutvalgenes arbeid der dette er aktuelt i fremtidige kontrollsaker.

Saker i regnskapskontrollen

- I to saker ble det vurdert at revisjonsutvalget ikke hadde etterlevd kravene i allmennaksjeloven § 6-43 bokstav b og c
- De regnskapsmessige problemstillingene gjaldt brudd med bestemmelsene om finansielle lånevilkår
- Vesentlig og viktig post i regnskapet
 - Denne regnskapsposten burde vært omfattet av revisjonsutvalgets forberedelser til styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen
 - Revisjonsutvalgets overvåking av internkontroll og risikostyring knyttet til denne regnskapsposten var ikke tilstrekkelig ivaretatt

Revisjonsutvalg og revisors vesentlighetsgrenser

<https://www.finanstilsynet.no/nyhetsarkiv/nyheter/2021/tematilsyn---revisjonsutvalg-og-revisors-vesentlighetsgrenser/>
https://finance.ec.europa.eu/system/files/2022-09/220701-ceaob-report-materiality-audit_en.pdf

Revisjonsutvalg i CEAOB rapport oppsummert

- Revisjonsutvalg må styrke dialogen med revisor om vesentlighetsgrenser i revisjonen, og når det er hensiktsmessig:
 - Dele sitt syn på de viktigste KPlene
 - Utfordre prosentene brukt av revisor for å sette vesentlighet
 - Være oppmerksom på bestemte klasser av transaksjoner, regnskapsposter og opplysninger, for hvilke en lavere vesentlighet kan forventes
 - I valg av revisor, legge mer vekt på vesentlighetsgrenser og vurdere virkningen av vesentlighetsgrenser på revisjonen
- Dette er i tråd med Finanstilsynets observasjoner på området

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY